

Ta vladna izjava je obudila velikansko in opravičeno pozornost v celi državi in tudi zunaj njenih mej, saj je dokaz, da je vlada sama spoznala nespravljalivost Nemcev ter vsled nje izgubila vse upanje na spravo, vse upanje, da se doseže porazumljenje mej narodi. Trideset let in dlje že divja v naši državi boj za narodno ravnopravnost in proti gospodstvu Nemcev nad drugimi narodi, trideset let in dlje so veljali Nemci za jedini državno ohranjujoči živelj v naši monarhiji, za jedini narod, kateri podreja državnim interesom svoje narodne in strankarske interese, a zdaj, v kritičnem trenutku, so dokazali, da to niso, da so prešinjani skrajnega egoizma in da jim za najvitalnejše interese države ni nič več, kakor za lanski sneg.

Za avstrijske Slované je to posebno zadoščenje, da je končno tudi vlada spoznala nemški napuh, nemško gospodstvaželjnost in nemško nespravljalivost, zlasti pa še, da je to spoznal tisti grof Badeni, kateri se je z vsemi silami trudil, pridobiti Nemce na svojo stran.

Krivda Nemcev, da se sprava ne doseže, je po naši sodbi najvažnejša točka vladne izjave. Nemci jedini so krivi, da ne nastane mir v državi! Tega doslej še nismo čuli iz vladnih ust in zdi se nam, da je to dobro znamenje za našo prihodnost.

Kaj stori zdaj grof Badeni? To vprašanje se usiljuje vsakomu, a določnega odgovora ne ve nihče. Naravno bi bilo, da izvaja vlada konsekvence iz svojega spoznanja. Ako so Nemci tako nespravljalivi, da se niti pogajati nečejo, ako je grof Badeni vsled tega moral popolnoma opustiti vse svoje načrte na spravo, potem bi bilo jedino primerno, da se oklene slovanske večine. Nekaterniki menijo, da se to zgodi, da je to neizogibno, češ, da Badeniju druga pot niti odprta ni, ali nas ne navdaja tako upanje. Nemci imajo toliko mogočnih zaščitnikov, da ni verjeti, da bi se Badeni oklenil Slovanov odkritosrčno. Kaj se zgodi — o tem je vsako uganje izključeno, toliko bolj, ker se Avstrija ne imenuje zastoj dežela „der Unwahrscheinlichkeiten“.

Politični pregled.

— **Nemškonacionalne demonstracije.** Strankarskega shoda nacionalcev v Celovcu, ki se je vršil v nedeljo, se je udeležilo 650 odposlancev, mej njimi jako mnogo drž. in dež. poslancev iz planinskih dežel. Shod je sprejel resolucijo, s katero zahteva, naj se nadaljuje boj proti jezikovnim naredbam. Za isti dan sklicani shod v Hebu na Češkem je bila vlada prepovedala. Vzlic temu se je zbralo na tisoče ljudi, ki so uprizarjali velike demonstracije, tako da jih je moralo vojaštvo razgnati. Demonstrantje so na to prekoračili avstrijsko mejo in priredili na Bavarskem shod, na katerem so razni govorniki ostro napadali Avstrijo in cesarja.

Nemški veleposestniki in jezikovne naredbe. — Čudne stvari so prišle v javnost, stvari katere so za nemško-liberalne veleposestnike malo častne. Čim so Nemci radi jezikovnih naredb začeli opozicijo, iz katere se je naposled razvila obstrukcija, imeli so ves čas nemško-liberalne veleposestnike na svoji strani in končno so jim ti priskočili še s posebno izjavo na pomoč, katero je v drž. zboru podal dr. Bärn-

reiter, in s katero so veleposestniki odločno obsojali jezikovne naredbe. Kdo bi bil mislil, da so veleposestniki pri tem postopali skrajno nepošteno. Zdaj je prišlo v javnost, da je grof Badeni, še predno je izdal jezikovni naredbi, poklical k sebi dr. Bärnreiterja in več drugih veleposestnikov iz poslanske in iz gospodske zbornice, jim predložil jezikovne naredbe in jih vprašal, če jim imajo kaj ugovarjati. Vsi vprašani veleposestniki so izjavili, da nimajo jezikovnim naredbam nič ugovarjati, da se jim zde dobre in pravične, potem pa, ko je vlada naredbe izdala in so Nemci začeli boj proti njim, so veleposestniki presedlali in nastopili proti jezikovnim naredbam. Badeni je dolgo časa molčal, zdaj pa je, uvidevši, da z Nemci ni izhajati, razkril tudi to in nemško-liberalne veleposestnike ožigosal kot nelojalno stranko. Tudi to nekako kaže, da grof Badeni ne misli več na podporo veleposestnikov in da jih več ne skuša izvabiti na svojo stran.

Obstrukcija nemško-čeških občin. Razne nemške občine na Češkem so sklenile, da ne opravljajo več opravil prenešenega delokroga, a le tistih opravil ne, katerih jim ne nalaga noben državni ali deželni zakon. Teh občin je že nad 50. a bržčas se njih število še pomnoži. Občanom je to na znatno škodo in vladi seveda tudi sitno, vendar ne tako, kakor bi kdo utegnil misliti, kajti važnejša opravila bodo vse te občine še nadalje opravljala. Dež. odbor češki je izrecno odobril, da je vlada začela sistirati te sklepe in iz tega se da posneti, da je vlada tako nadaljevala in občine prisilila, izvrševati naložena jim opravila prenešenega delokroga.

Ministerska kriza? — Po raznih listih se čitajo zdaj in zdaj poročila, da namerava ministerstvo odstopiti, češ, da je spoznalo, da ne more narediti konca vsled jezikovnih naredb in nemške obstrukcije nastalim homatijam. Nekateri listi pravijo, da pride na krmilo uradniško ministerstvo. Predsednik bi bil baje tirolski namestnik grof Merveldt, finančni minister pa dr. Steinbach, dočim naznanjajo drugi listi, da sestavi novo vlado naučni minister baron Gautsch. Nam se zdi, da so to zgolj kombinacije. Prav vladna izjava, o kateri govorimo na prvem mestu, je po naših mislih dokaz, da se čuti grof Badeni jako trdnega in da kar nič ne misli odstopiti. Taka izjava se ne izda kar tako na kratko, kakor bi utegnil, kdo misliti. Sklep, da se opuste vsa pogajanja za spravo, se je naznanil z ostro pripomnijo, da so tega krivi Nemci. Ko bi mislil grof Badeni na odstop, bi mu cesar ne bil dovolil izdati te izjave, prav zategadelj pa so po naši sodbi vse vesti o ministerski krizi brez podlage.

Poštena beseda. — Drž. poslanec princ Friderik Schwarzenberg je dne 4. t. m. govoril na volilnem shodu v Budejevicah in razložil svoje nazore o češko-nemški spravi. Rekel je, da sprava mej Čehi in Nemci ne zadostuje, da je treba sprave tudi med drugimi narodi, posebno pa da se ne smejo pozabiti Čehi in Slovenci. To je moška in poštena beseda. Princ Schwarzenberg si je s to izjavo pridobil mnogo simpatij mej Slovenci, saj je prvi češki poslanec, ki je zapustil seperatistično češko stališče in se postavil na jedino pravo, vseslovansko.

Rusija. — Ruski poslanik Nelidov, ki je bil doslej več let v Carigradu, je odšel v Rim za poslanika. Nelidov je imel velik vpliv v Carigradu. To premestitev tolmačijo različno. Posebno ker se je ista izvršila sredi mirovnihih pogajanj mej Turško in Grško, pišejo o nji mnogo. Eni hočejo vedeti, da na jesen obišče car italijanskega kralja in da je za to poslal prej Nelidova tja.

Turčija in Grška. — Znano je, da se je turški sultan obrnil na ruskega carja za podporo v prepornem grško-turškem vprašanju. Dobil je popolnoma nepovoljen odgovor. Sedaj se je sultan obrnil tudi na našega cesarja, da naj bi posredoval v sultanovem smislu pri sklepanju miru. Naš cesar je odgovoril: „Odkritosrčno in lojalno prijateljstvo, katero gojim do Vašega Veličanstva, in na katero se s polnim pravom v

sedanjih razmerah sklicujete, nalaga mi dolžnost, da Vam v lastnem in v interesu Vaše države svetujem nagel sklep miru z Grško, in sicer na podlagi pogojev, katere so formulovali poslaniki v Carigradu. Mejna črta, katero je predlagala komisija vojaških atašeev, se sklada s principom strategične mejne poprave, kakoršno ste Veličanstvo takoj spočetka sami določili, ta črta pa tvori z drugimi mirovnimi pogoji maksimum vseh privoljenj, katera smatra koncert vevlasti za opravičena. Ta koncert, ki je v svojih sklepih trden in сложен, se poteza pred vsem za to, da doseže položaj, ki bo Evropi soliden porok miru. Prosim torej Vaše Veličanstvo, da resno pretehtate moje nasvete, ter porabim priliko, da Vam izrazim svoje spoštovanje in odkritosrčno prijateljstvo. Ta cesarjev odgovor je vzbudil največjo senzacijo. Splošno se smatra kot sijajen dokaz popolnega soglasja Avstrije in Rusije glede orijentnega vprašanja. Vkljub temu pa, da sultan vidi, da je čisto osamljen, in da ga neče noben vladar podpirati, vendar se neče udati. Pri tem, da se mirovna pogajanja tako zavlačujejo, trpi mnogo Grška. Štet mora vsak dan velike denarje za vzdrževanje vojske, blagajnice so pa prazne. Vevlasti so svetovale Grški, da naj reservo razoroži in le stalno vojsko pridrži. Če se Turčija le ne bo udala, bodo vevlasti ukrenile, kaj storiti. Turčija vedno koncentruje vojaštvo. Mislil bi pač človek, da bodo vevlasti čim lažje napravile mir, ker so jedine, a dasi trpe pogajanja že sila dolgo, ni nobenega uspeha. Toliko obzirov pač ne zasluži Turčija. Če končno le ne sprejme mirovnih pogojev, bi bilo pač umestno, da ji vevlasti dobro dajo občutiti njeno upornost.

Kuba. Položaj na Kubi ni nič kaj ugoden za Špance. Po nekaterih krajih se ustaši na novo organizujejo, zopet po drugih pa ustaši zmagujejo. Španske vojake tarejo bolezni. Do 14.000 vojakov je bolnih po bolnicah. Tekom dveh let so umorili boji, mrzlica in druge bolezni že do 17.000 vojakov. Kakih 12.000 bojevnikov je bilo ranjenih. Nič kaj prikupna statistika to za Španijo. Dasi imajo sedaj ustaši le 35.000 mož na razpolago in Španija celih 110.000, vendar so ustaši na boljsem, ker poznajo deželo, so utrjeni in nimajo bolezni ter imajo ljudstvo na svoji strani. Vsa znamenja zopet kažejo, da Španija ne bo še kmalu ali sploh nikoli premagala upornih Kubancev. Vse domače prebivalstvo sovraži tako Špance, da se celo ranjenci in bolniki udeležujejo bojev.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

17.) Na prošnjo zbornice je kranjska hranilnica naznanila, da je na svojem občnem zboru dne 30. marca t. l. dovolila naslednje podpore c. kr. obrtnim strokovnim šolam v Ljubljani:

Za c. kr. strokovno šolo za lesno industrijo:

a) kot donesek k tekočim izdatkom

za učila 200 gld.—

b) za preskrbitev potrebnih prostorov 600 „

Za c. kr. strokovno šolo za šivanje čipek in in umetno vezenje:

a) Kot donesek k izdatkom za učila 50 gld.—

b) Za preskrbitev šolskih prostorov 200 „

O tem je zbornica obvestila kranjski deželni odbor in mestni magistrat v Ljubljani in je za dovoljene podpore izrekla kranjski hranilnici zahvalo.

8.) C. kr. deželna vlada doposlala je zbornici sledeči ukaz z dne 12. februvarija 1897, šte. 4350:

„S priloženim poročilom z dne 18. januarja t. l. št. 754, ki se ima svoječasno zopet predložiti,

prosi trgovska in obrtniška zbornica v Pragi, da bi se izdalo napotilo glede obrtnopravnega postopanja z onimi osebami, ki hodijo po deželi okoli in od ženskega prebivalstva kupujejo človeške lase ali je zamenjavajo s krojnim blagom.

Sporazumno s c. kr. ministerstvom za notranje stvari se [c. kr. namestništvu v Pragi v rešitev tega vprašanja naznanja naslednje:

Za obrtnopravno postopanje z osebami, ki se pečajo s to kupčijsko stroko, je pred vsem odločilna okolnost, če nabiralec potujoč od kraja do kraja ali pa v stalnem obrtovališču zopet prodaja kupljene ali zamenjane lase.

V prvem slučaju je dotičnika smatrati za krošnjarja, v drugem pa kot posestnika stalnega svobodnega obrta.

Največkrat se pa v praksi dogaja, da nabiralec človeških las, ne da bi bil v službi gotovega trgovca ali drugega obrtnega podjetnika, ki se peča s prodajo človeških las, potujoč od kraja do kraja ali sam zase nabira lase ali pa po naročilu več takih obrtnikov. V tem slučaju bo tako postopati, kakor je odredil sporazumno s c. kr. ministerstvom za notranje stvari izdani tukajšni ukaz z dne 23. decembra 1881, št. 2049 in sicer z določilom sub 3. lit f. tega ukaza glede nabiranja cunj, strac, kosti, kravje in konjske žime itd. Po tem takem na zadnje omenjenega načina izvrševanja nabiranja človeških las po členu 5. lit g razglasilnega patenta obrtnega reda ni smatrati za obrt, ampak je odvisno narediti od licence, katero so politična okrajna oblastva oziroma magistrati mest z lastnimi statuti upravičeni izdajati. — Ta ukaz poslala je c. kr. deželna vlada tudi vsem c. kr. političnim oblastvom na Kranjskem.

9.) C. kr. deželna vlada je poslala na zbornico naslednji dopis: Ko se je z ukazom z dne 18. julija 1895, št. 39.628, tukajšnje obvestilo z dne 30. julija 1895, št. 9838, izdalo navodilo o upravljanju obrtnega katastra in o obrtnem številjenju po trgovskih in obrtniških zbornicah, se je sprožilo vprašanje, kako naj se obrtnopravno ravna s priglašnim razširjenjem obrtne pravice kake stranke, če naj se smatra taka prememba za odglasitev prejšnjega in objedna priglasitev novega obrta, ali pa naj se le priglašena prememba obrta pripiše v prvotni obrtni list oziroma v prvi dopustilni dekret?

Vsled ukaza z dne 27. aprila t. l. št. 22911 namerava visoko c. kr. trgovsko ministerstvo v namen ednotnega postopanja od strani obrtnih oblastev o tej zadevi izdati napotilo in c. kr. deželni vladi se je naročilo, da naj izve tamošnje mnenje in naj o predmetu poroča. Čestita zbornica se torej službenouljudno prosi, da naj se čim preje izreče o principijelni uredbi tega vprašanja. Pri tem bo posebno paziti na slučaje, kjer se suče razširjenje obrta v pojmovnem obsegu prvotno z nekako omejitvijo priglašnega obrta kakor na pr. razširjenje trgovskega obrta na določene prvotno nepriglašene predmete, razširjenje gostilničarskega in krčmarskega obrta na posamezne prvotno nepriglašene pravice po § 16 obrt. r., in slednjič na nasprotno slučaje, v katerih obstoji prememba v zmanjšanju obrtnega obsega.

Na vprašanje: „Kako naj se s priglašnim razširjenjem obrtne pravice kake stranke obrtno-pravno ravna, če naj se smatra taka prememba za priglasitev novega obrta ali pa naj se priglašena prememba obrta le pripiše v prvotni obrtni list oziroma v prvi dopustilni dekret?“ — odgovarja zbornica, da razširjenja